
Trygge lokalsamfund uden kriminelle bander

- Opgør med fødekæden, forretningen og forråelsen

Indhold

Forord	5
Bandesituationen i tal	6
Fødekæden til banderne skal stoppes	9
1. Rekruttering af børn og unge til kriminalitet skal gøres ulovligt	9
2. Fokuseret SSP-samarbejde skal afskærme brødre til bandemedlemmer fra bandemiljøet	10
3. Børn og unge i fødekæden til banderne skal i øget omfang i Ungdomskriminalitetsnævnet	10
4. Kommunale lommepegejob skal vise børn og unge vejen væk fra kriminalitet	10
Opgør med bandernes ulovlige forretning	11
5. Udvidet Al Capone-samarbejde	12
6. Bandernes udnyttelse af leasingbranchen skal stoppes	12
7. Nattelivsforbud skal forhindre narkosalg	12
8. Stærkere efterforskning af kryptovaluta i dansk politi	12
Nye værktøjer i kampen mod bandernes forråelse	15
9. Udvidelse af politiets mulighed for at anvende civile agenter	15
10. Udvidelse af politiets mulighed for telefonaflytning	16
11. Forstærket efterretningsbillede i kriminalforsorgen	16
12. Politiets kapacitet til dekryptering styrkes	16
Våben ud af bandemiljøet	19
13. Fordobling af strafferammen for våbenlagre	19
14. Intensiveret kontrol med skytteforeninger	19
15. Styrket indsats mod gas- og signalvåben	19
16. Større kriminalteknisk kapacitet i sager om skyderier	20
17. Bandernes knivoverfald skal have hårdere konsekvenser	20
18. Landsdækkende frit lejde-aktion	20
Farvel til bandemiljøet	23
19. Styrket opholdsforbud	23
20. Forbud mod kontakt med andre bandemedlemmer	23
21. Øget udveksling af oplysninger om bandemedlemmer i forbindelse med løsladelse	23
22. Styrkelse af exit-indsats	24
23. Skærpet kontrol og tilsyn med prøveløsladte bandemedlemmer	24
Større retfærdighed for ofre og konsekvenser for bandemedlemmer	25
24. Tryggere møde med retssystemet for vidner og ofre	25
25. Begrænsning af bandemedlemmers adgang til offererstatning	25
26. Skærpet straf for ydmygelsesvold	26
Stærkere værn mod grænseoverskridende kriminalitet	27
27. Politiets indsats mod grænseoverskridende kriminalitet skal styrkes	27
28. Afvisning og administrativ udvisning af tilrejsende bandekriminelle	27
29. Et nyt rejseforbud til personer, der er dømt for grov grænseoverskridende kriminalitet	27
30. Dømte og udviste bandemedlemmer har ingen fremtid i Danmark.	28



POLITI

POLITI

11
63

11
63

11
63

11
63

Forord

Sidste år blev rockere og bandemedlemmer sammenlagt idømt 450 års fængsel. Flere hundrede bandemedlemmer er nu bag tremmer i stedet for at skabe utryghed i vores lokalsamfund. Det er godt. Men det er ikke godt nok. Der er stadig for meget utryghed – særligt for beboerne i de udsatte boligområder.

Regeringen har allerede iværksat en lang række initiativer til at styrke trygheden og sikkerheden i Danmark. Med trygheds- og sikkerhedsudspillet fra 2019 har politiet fået flere og bedre redskaber til at fremme danskernes tryghed og sikkerhed, f.eks. med mere videoovervågning og skærpede straffe mod eksplosivstoffer. Med flerårsaftalen for politiets og anklagemyndighedens økonomi fra december 2020 har vi styrket dansk politi og anklagemyndighed markant, bl.a. med en ny stærk, national efterforskningsenhed (National enhed for Særlig Kriminalitet), som samler de mest specialiserede kompetencer til at efterforske og retsforfølge den organiserede og komplekse kriminalitet. Endelig har Folketinget i juni 2022 vedtaget et lovforslag, der gennemfører størstedelen af regeringens tryghedsudspil "Et tryggere Danmark". Herved er der iværksat en række initiativer, der skal skabe større tryghed i nattelivet, på gader og S-togsstationer, idet DSB bl.a. har fået mulighed for at indsætte vagter til at udøve vagtvirksomhed på S-togsstationer, og politiet har fået mulighed for at bortvise potentielle uromagere fra nattelivszo-ner resten af aftenen og natten.

Med bandepakke I, II og III har skiftende regeringer sat ind for at bekæmpe og forebygge bande-kriminalitet. Regeringen har fået lavet et serviceeftersyn

af bandepakkerne, der synliggør den omfattende mængde af gennemførte tiltag og viser, at tiltagene generelt har gjort en forskel. Det virker, når vi handler og sætter hårdt ind. Politiet har fået effektive redskaber til at bringe aktuelle konflikter i ro og til at fjerne bandemedlemmer fra gaden. Lige nu er der omkring 350 fængslede bandemedlemmer, som dermed ikke har kunnet fortsætte deres kriminelle liv på gaden. Der er bl.a. også gennemført en opløsningssag mod Loyal to Familia, som blev afsluttet ved Højesterets dom af 1. september 2021 om opløsning af grupperingen.

Men nye konflikter blusser op. Banderne rekrutterer nådesløst blandt vores børn og unge. De udnytter den danske velfærdsstat og svindler med offentlige midler. De gør almindelige danskere utrygge – ikke mindst de borgere, som oplever bandernes tilstedeværelse i deres nærområder. Det kalder på handling.

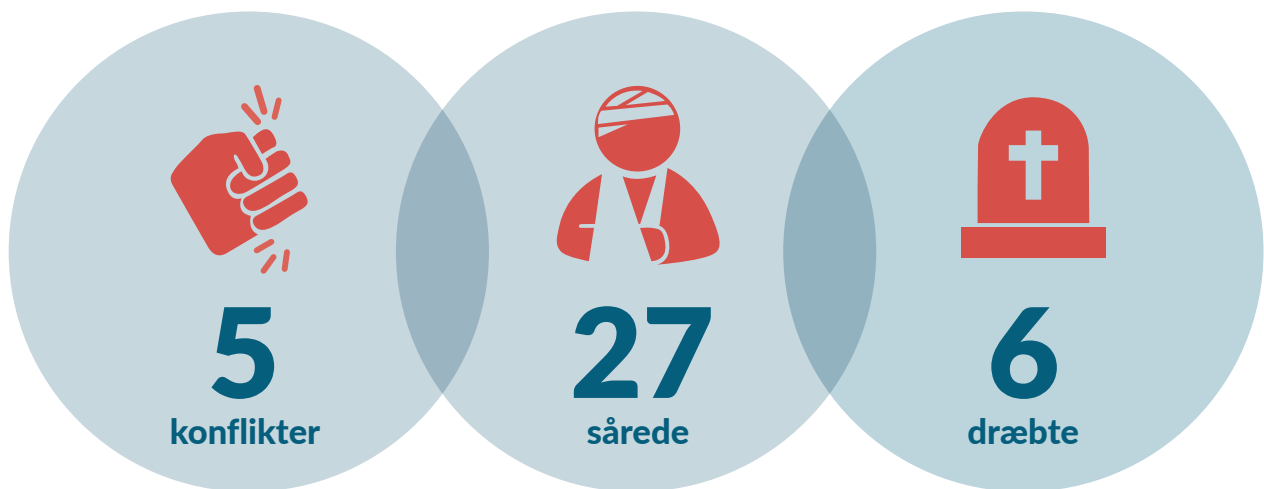
Med udspillet "Trygge lokalsamfund uden kriminelle bander – Opgør med fødekæden, forretningen og forråelsen" gør vi det endnu sværere at være bandemedlem i Danmark. Der skal slås hårdt ned på forråelsen i bandemiljøet og bandemedlemmernes hensynsløse adfærd og terrorisering af byrummet. Bandernes ulovlige forretning skal lukkes, hvad enten det handler om narko, hvidvask eller udnyttelse af leasingbranchen. Og vi skal have stoppet fødekæden til banderne: Bandernes rekruttering af børn og unge skal elimineres, og rekruttering til kriminalitet skal gøres strafbart.

København, august 2022,
justitsminister Mattias Tesfaye

Bandesituationen i tal



2021 i tal



1.301

banderegistrerede personer

blev sigtet **3.357** gange for overtrædelser af straffeloven, lov om euforiserende stoffer eller våbenloven. Heriblandt **531** sigtelser for voldelige handlinger.

Note til konflikter: I tallet indgår konflikter, som blev startet op i 2021.

Note til sigtelser: Antal sigtelser er trukket pr. 8.2.2022. Opgørelsen er lavet ved en søgning inden for de sagstyper, der er vurderet som værende personfarlig kriminalitet. Disse sigtelser spænder på bandeområdet over mange sagstyper, hvor vold og trusler er de mest gennemgående.





Fødekæden til banderne skal stoppes

Alle børn og unge har fortjent et værdigt liv – et liv, hvor man er noget værdifuldt for sig selv, sin familie og for samfundet. Det er desværre ikke virkeligheden for de børn og unge, som havner i bandernes kløer. De lokkes med falske løfter om et liv i overhalingsbanen, hvor penge og luksusgoder kommer let. Sandheden er imidlertid, at et liv som bandemedlem er en sørgelig tilværelse. En tilværelse, der ikke er nogen fremtid i.

Fødekæden til banderne skal stoppes. Det kræver indsatser på en række områder og fra flere forskellige myndigheder. Straf og forebyggelse går hånd i hånd. Den tidlige forebyggelse er afgørende for at komme banderne til livs og forhindre, at børn og unge ender i bandekriminalitet. Vi skal som samfund vise en vej ind i fællesskabet for de unge, der er i risiko for at vælge en kriminel løbebane – et fællesskab, hvor man kan være noget for sig selv, sin familie og for samfundet. Samtidig skal

de mennesker, der rekrutterer børn og unge til kriminalitet, mødes med klar konsekvens.

1. Rekruttering af børn og unge til kriminalitet skal gøres ulovligt

Når først unge er involveret i et kriminelt miljø, kan de blive presset til at deltage i kriminelle aktiviteter og udføre risikofyldte opgaver som for eksempel salg af narkotika. Voksne bandemedlemmer skal ikke kunne udnytte unge mennesker til at begå kriminalitet. Derfor skal vi gøre alt, hvad vi kan for at forhindre, at unge bliver en del af et forrået miljø og på den måde måske ender som fuldgældige bandemedlemmer.

At blive involveret i kriminalitet som ung kan have store negative konsekvenser for den unges fremtid. Selv et kortvarigt bandemedlemskab kan få langsigtede, negative konsekvenser for faktorer som kriminalitet, beskæftigelse og familie.



Alder og familierelationer

Ved udgangen af 2021 var:

- 44 % af registrerede bandemedlemmer under 25 år
- 12 % af registrerede rockere under 25 år
- gennemsnitsalderen på registrerede bandemedlemmer 26 år
- gennemsnitsalderen på registrerede rockere 40 år.

Kilde: Beregninger foretaget af Justitsministeriets Forskningskontor på baggrund af oplysninger fra Rigspolitiet

En tidligere undersøgelses foretaget af Justitsministeriet viser, at 26 % af registrerede bandemedlemmer har en bror, der også er eller har været registreret som bandemedlem eller rocker. 8 % af registrerede rockere har en bror, der også er eller har været rocker.

Kilde: Justitsministeriets Forskningskontor, "Medlemmer af kriminelle grupperinger"

Regeringen foreslår derfor, at der indsættes en ny bestemmelse i straffeloven, der selvstændigt kriminaliserer det at bidrage til, at en ung under 18 år involveres i kriminalitet, f.eks. ved opfordring, rådgivning eller ved at stille redskaber til rådighed. Det skal straffes, hvis kriminelle trækker unge mennesker ind i deres kriminelle løbebane.

Forslaget er målrettet personer, der tidligere er idømt fængselsstraf for overtrædelse af straffeloven mv., for at imødegå risikoen for, at personer med tilknytning til kriminelle miljøer eller med anden kriminalitetserfaring ved f.eks. instruktion eller rådgivning bidrager til, at børn og unge involveres i kriminalitet.

2. Fokuseret SSP-samarbejde skal afskærme brødre til bandemedlemmer fra bandemiljøet

For at sætte tidligt ind over for børn og unge med et ben i bandemiljøet skal der i SSP-samarbejdet sættes øget fokus på børn og unge i risiko for rekruttering til banderne, herunder navnlig børn og unge med familiemedlemmer, som er tilknyttet bandekriminalitet. Det gælder ikke mindst småbrødre til bandemedlemmer. Regeringen vil derfor udvide SSP-samarbejdet til at omfatte:

- Øget informationsdeling i SSP-samarbejdet ved etablering af en retlig ramme. Den skal sikre, at politiet på en efterforskningsmæssigt betryggende måde f.eks. kan dele oplysninger i SSP-samarbejdet om, at et barns eller en ungs nære familiemedlemmer er dømt for bandekriminalitet eller oplysninger fra bandeindikationslisten.
- Den øgede mulighed for deling af oplysninger vil kunne føre til, at kommunerne hurtigere og tidligere kan sætte ind med indsatser over for børn og unge, som kan spænde fra familierettede indsatser til anbringelse af barnet eller den unge uden for hjemmet.
- Oplysninger om, at et barns eller en ungs nære familiemedlemmer er dømt for bandekriminalitet, skal indgå som et væsentligt og tungtvejende element i kommunernes vurdering af, om der bør iværksættes børnefaglig undersøgelse efter servicelovens § 50 eller øvrige relevante og helhedsorienterede indsatser over for familien.
- Videreudvikling af den såkaldte "Knock knock"-strategi, der indebærer, at politiet aktivt opsøger børn og unge, der er på kanten af bandekriminalitet, for at tage en forebyggende dialog.

3. Børn og unge i fødekæden til banderne skal i øget omfang i Ungdomskriminalitetsnævnet

En evaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet

fra Justitsministeriets Forskningskontor peger på, at en række børn og unge, som vurderes at være i fødekæden til den hårde kerne eller i risiko for at begå yderligere alvorlig kriminalitet, ikke opfylder betingelserne for henvisning til Ungdomskriminalitetsnævnet. Det kan eksempelvis være tilfældet, hvis barnet eller den unge er mistænkt eller dømt for kriminalitet og samtidig er registreret som antruffet med personer i bandemiljøet i politiets systemer, men hvor den begåede kriminalitet ligger under grænsen for at kunne udløse en fængselsstraf og dermed en henvisning til Ungdomskriminalitetsnævnet.

Regeringen foreslår derfor, at ungdomskriminalitetslovens anvendelsesområde bliver udvidet, så børn og unge, der er i risiko for rekruttering til banderne, i højere grad end i dag vil kunne henvises til Ungdomskriminalitetsnævnet. I den forbindelse skal det undersøges, om bødestraf skal kunne udløse en henvisning, herunder hvordan det vil kunne indgå i den eksisterende ordning på en retssikkerheds- og ressourcemæssig forsvarlig måde.

4. Kommunale lommepengejob skal vise børn og unge vejen væk fra kriminalitet

Erfaringer viser, at unge, som har et fritidsjob, efterfølgende klarer sig bedre i uddannelse og i beskæftigelse. Denne erfaring skal tages med ind i kampen mod banderne, så færre unge gror fast i et kriminelt miljø. Lommepengejob kan give de kriminalitetstruede børn og unge, der selv har viljen, mod på en bedre tilværelse og fremtid.

Derfor foreslår regeringen, at kommunerne skal tilbyde et lommepengejob til 13-17-årige, som er motiverede for at forlade en truende kriminel løbebane. De unge får med et lommepengejob muligheden for at tjene deres egne penge, tage ansvar for deres eget liv og vælge en bedre fremtid uden kriminalitet.

Forslaget er målrettet de unge, som bliver henvist til Ungdomskriminalitetsnævnet samt de børn og unge, hvor kommunerne efter serviceloven er forpligtet til at reagere på information fra politiet om, at en ung under 18 år er mistænkt for at have begået alvorlig kriminalitet.

Lommepengejobbet skal være et supplement til myndighedernes øvrige værktøjer. Unge, der har begået kriminalitet, skal mærke en klar konsekvens, men har de motivationen til at sige farvel til et liv med kriminalitet, skal de også have en fremstrakt hånd. Det skal være med til at bryde fødekæden til banderne. Det forventes, at det årligt vil være op mod 800 unge, som vil kunne blive tilbudt et lommepengejob.

Opgør med bandernes ulovlige forretning

Bandernes økonomiske kriminalitet udgør en stadig større del af deres aktiviteter. Den økonomiske kriminalitet er et middel for banderne til at tjene penge. Penge der i sidste ende er med til at understøtte bandernes øvrige kriminalitet. Det er dybt krænkende for retsfølelsen, at der er bandemedlemmer, som bevidst snyder systemet og fællesskabet for egen vindings skyld. Derfor skal banderne opleve et konstant pres fra myndighederne, og de skal mærke, at der sættes resolut ind over for økonomisk svindel.

Den økonomiske kriminalitet går på tværs af myndighedsområder. Det gælder f.eks. hvidvask af

udbytte, stråmandsvirksomhed, svindel med skatter og afgifter og med leasingkøretøjer. Der er derfor ofte ikke bare én myndighed, der kan standse svindlen. Regeringen har allerede iværksat en række tiltag for at styrke indsatsen mod hvidvask og øvrige former for organiseret økonomisk kriminalitet. Bl.a. har vi etableret National enhed for Særlig Kriminalitet (NSK) og Statsadvokaten for Særlig Kriminalitet (SSK), der skal sætte ind mod den mest komplekse økonomiske og organiserede kriminalitet. Samtidig er der i regi af NSK etableret et operativt samarbejde mellem bl.a. politiet, Finanstilsynet, Erhvervsstyrelsen og Skatteforvaltningen samt private aktører. Samarbejdet skal styrke bekæmpelsen og





I 2019-2020
har i alt

1.624

personer været
behandlet i Al Capone-
enhederne.

146

personer har været udtaget
til nærmere sagsbehandling
i Skattestyrelsen.

Resultatet for
indkomstreguleringen af de
146 personer er opgjort til i
alt 10.979.017 kr.

Der tages forbehold for, at der
i det opgjorte tal kan forekomme
personer, som tidligere er
indgået i Al Capone-samar-
bejdet, og som således flere
gange har været genstand
for undersøgelse, ligesom der
tages forbehold for
optællingsfejl mv.

forebyggelsen af hvidvask ved at give politiet et mere målrettet og kvalificeret efterretningsbillede, som kan bruges i efterforskningen.

Men der er behov for flere initiativer, som forbedrer og øger samarbejdet mellem myndigheder om at bekæmpe den organiserede økonomiske kriminalitet, som bl.a. udspringer af bandemiljøet.

5. Udvidet Al Capone-samarbejde

Myndighederne samarbejder allerede i dag på en række områder for at bekæmpe økonomisk kriminalitet. Samarbejdet sker bl.a. i regi af det såkaldte Al Capone-samarbejde, hvor kommuner, politi og skatteforvaltning arbejder tæt sammen og deler oplysninger indbyrdes med henblik på at bekæmpe svindel med sociale ydelser og derved stressede bandemedlemmer fra flere sider. Et serviceeftersyn af de seneste bandepakker viser, at indsatsen virker, men også at Rigspolitiet og Skattestyrelsen vurderer, at den økonomiske kriminalitet i bandemiljøet er stigende i omfang og kompleksitet. Samtidig er det ifølge myndighederne en velkendt problemstilling, at eksempelvis rockere i visse dele af byggebranchen benytter sig af hvidvask og sort arbejde. På den baggrund ser myndighederne et potentiale i at udvide og styrke det eksisterende samarbejde mellem myndighederne om at imødegå bandernes økonomiske kriminalitet.

Det foreslås på den baggrund, at:

- Der etableres et fast, operativt samarbejde under ledelse af NSK og med deltagelse af de centrale myndigheder, som har snitflader til bandernes økonomiske kriminalitet, der bl.a. vil få til opgave løbende at gennemgå og afdække bandegrupperinger og enkelte bandemedlemmers økonomiske forhold samt de virksomheder, som har tilknytning hertil.
- Der etableres en national, tværfaglig efterforskningsgruppe, der målrettet og med primært fokus på bandemiljøet skal efterforske sager om organiseret skatte- og momssvig.
- Gældsstyrelsen bliver en integreret del af det nuværende Al Capone-samarbejde i politikredsene.

6. Bandernes udnyttelse af leasingbranchen skal stoppes

Rigspolitiet vurderer, at leasingbranchen er forbundet med flere former for økonomisk kriminalitet, som i visse tilfælde har kobling til bandemiljøet.

Kriminalitetsudfordringerne på leasingområdet dækker ifølge Rigspolitiet over en række forskellige problematikker. Det gælder f.eks. såkaldt kloning af biler, hvor et stjålet dansk eller udenlandsk køretøj påføres et stelnummer fra et tilsvarende udenlandsk køretøj og udstyres med falske told-

registreringsdokumenter. Herefter bliver det godkendt i en synshal og leases ud.

Regeringen vil sætte ind over for de brodnere i leasingbranchen. Konkret foreslås det at styrke kontrollen med synshallerne ved bl.a. at stille krav om forudgående tidsbestilling til toldsyn og ved at øge kontroltrykket i forhold til synshallerne. Derudover skal politiet have bedre værktøjer til at foretage kriminaltekniske undersøgelser af køretøjer (vehicle forensics) med henblik på at styrke mulighederne for at afdække, hvorvidt et køretøj er "klonet", dvs. hvor stelnummeret fra en lovlig bil anvendes til at skjule identiteten af en stjålet bil.

7. Nattellivsforbud skal forhindre narkosalg

Det er en kendt sag, at banderne bl.a. understøtter deres levevis ved ulovlige indtægter fra salg af narkotika. Det skal være trygt at færdes i nattelivet i Danmark. Narkotika hører ikke hjemme hverken på klubber eller andre steder, hvor danskerne fester. Derfor foreslås det, at personer, der sælger narkotika i nattelivet, skal kunne idømmes et forbud mod at komme i nattelivet. Det skal være med til at holde narkotika ude af nattelivet med den utryghed, dette indebærer, samt gøre det sværere for banderne at tjene penge på narkohandel.

8. Stærkere efterforskning af kryptovaluta i dansk politi

Digitale kryptovalutaer giver brugere på tværs af kloden mulighed for at foretage transaktioner direkte og således undgå mellemhånd i form af eksempelvis banker. Kryptovaluta kan endvidere sendes og modtages anonymt, hvilket udnyttes af organiserede kriminelle til illegale pengetransaktioner. Rigspolitiet vurderer, at det i efterforskningen af banderelateret kriminalitet kan være en fordel at inddrage analyser af kryptovalutaspor. Det gælder bl.a. i sager, der vedrører handel med illegale varer som narkotika og våben via markedspladser på darkweb. Analyserne giver mulighed for at dokumentere pengestrømme, ligesom de kan medvirke til at identificere og knytte personer sammen i (kriminelle) netværk.

Regeringen foreslår derfor at styrke politiets efterforskning af sager vedrørende kryptovaluta, herunder ved at tilføre personalemæssige ressourcer til politiet samt ressourcer til anskaffelse af software i stand til at analysere kryptovalutaspor.



Al Capone-samarbejdet



Om Al Capone-samarbejdet

Al Capone-samarbejdet består af en række tværsektorielle task forces med deltagelse af politiet, Skattestyrelsen og relevante kommuner, som håndterer konkrete sager, hvor myndighederne bliver opmærksomme på bandemedlemmer, som udviser en adfærd, der giver grund til at mistænke, at de pågældende uretmæssigt modtager offentlige ydelser eller lever på en måde, der ikke harmonerer med det forhold, at de samtidig har forfalden gæld til det offentlige.

Regeringen lægger op til, at Al-Capone samarbejdet udvides fra at fokusere på bl.a. svindel med sociale ydelser til at kigge bredere på bandernes økonomiske forhold herunder virksomhedsforhold. Myndighedskredsen udvides, så også bl.a. Erhvervsstyrelsen deltager, ligesom der etableres en tværgående efterforskningsgruppe bestående af politiet, Skattestyrelsen og Erhvervsstyrelsen.

Banderes adfærd har ændret sig

Rigspolitiet og Skattestyrelsen vurderer, at adfærden i bandemiljøet i et vist omfang har ændret sig siden etableringen af det lokale Al Capone-samarbejde i 2018, idet der ikke i samme omfang som tidligere konstateres uberettiget modtagelse af sociale ydelser mv.

Derimod er det Rigspolitiets og Skattestyrelsens vurdering, at den økonomiske - herunder skatteøkonomiske - kriminalitet i bandemiljøet er stigende i både omfang og kompleksitet. Det vurderes i den forbindelse, at bandemedlemmer bl.a. udnytter den lette og digitaliserede adgang til oprettelse af virksomheder og bankkonti til at begå forskellige former for økonomisk kriminalitet. Bl.a. har politiet konstateret, at de kriminelle grupper i vidt omfang ses at have virksomhedsrelationer. Herudover ses en stigende professionalisering af de kriminelle aktiviteter, hvor grupperinger anvender forskellige facilitatorer og rådgivere med særlig faglig og strukturel indsigt til at sløre eller medvirke til de kriminelle aktiviteter.

Kilde: Serviceeftersyn af bandepakkerne, 2022



Sigtelser for økonomisk kriminalitet

I 2021 rejste politiet 778 sigtelser mod bandemedlemmer for økonomisk kriminalitet. Sigtelserne for økonomisk kriminalitet på bandeområdet spænder over mange sagstyper, hvor bedrageri og databedrageri er de mest gennemgående.

Kilde: Rigspolitiet

Nye værktøjer i kampen mod bandernes forråelse

På baggrund af tidligere bandepakker har politiet løbende fået udvidet værktøjskassen for bedre at kunne efterforske den banderelaterede kriminalitet. Det har skabt et øget pres på bandemiljøet. Men på trods af de gennemførte tiltag er der de senere år sket en forråelse af bandekriminaliteten. Forråelsen ses først og fremmest i form af en øget voldsparathed hos bandemedlemmerne og en større kompleksitet i måden, hvorpå banderne skjuler deres kriminalitet og tjener deres penge. Derfor skal vi hele tiden se på, om politiet og anklagemyndigheden har de værktøjer, der skal til for at gøre op med forråelsen, og om der er behov for nye initiativer. Vi skal sikre, at vores myndigheder er på forkant med udviklingen.

9. Udvidelse af politiets mulighed for at anvende civile agenter

Kriminalitet begået i bandemiljøet og lignende kriminelle miljøer er typisk kendetegnet ved, at toneangivende personer i miljøet ikke selv involveres

direkte i udførelsen af de kriminelle handlinger. Det vil således typisk være andre personer, der udfører forskellige handlinger som afhentning, opbevaring eller bortskaffelse af ulovlige effekter. Sådanne effekter, f.eks. våben eller stjålne køretøjer, er af væsentlig betydning for politiets efterforskning og opklaring af banderelateret kriminalitet, men politiet vil som udgangspunkt ikke selv kunne opnå adgang til effekterne gennem anvendelse af politiagenter, navnlig fordi det er særdeles vanskeligt at infiltrere de kriminelle miljøer. Civile personer, som i forvejen er kendt i eller en del af det kriminelle miljø, vil derimod oftere kunne komme i en situation, hvor det vil være både nemt og naturligt for den pågældende f.eks. at modtage eller på anden vis komme i besiddelse af ulovlige effekter mv., der relaterer sig til kriminalitet begået i det pågældende miljø.

Regeringen foreslår derfor at styrke politiets arbejde med især bandekriminalitet, men også



Om agentvirksomhed

Efter retsplejelovens § 754 b, stk. 2, må agentvirksomhed kun udføres af polititjenestemænd og ansatte i politiet med særlige efterforskningsmæssige kvalifikationer. Civile personer kan dog efter aftale med politiet yde bistand til at udføre eller fortsætte den lovovertrædelse, der efterforskes, når den bistand, der ydes, er yderst beskeden i forhold til lovovertrædelsen.

Regeringen lægger op til at foretage en ændring af bestemmelsen, sådan at der fremover vil være en videre adgang til at anvende civile personer til agentvirksomhed. Anvendelse af civile personer til agentvirksomhed skal dog alene kunne ske under en række nærmere betingelser, herunder bl.a. at der foreligger en begrundet mistanke om, at der er ved at blive begået en overtrædelse, der efter loven kan straffes med fængsel i 6 år, samt at der indhentes en retskendelse.

anden alvorlig kriminalitet, ved at udvide politiets mulighed i retsplejeloven for at anvende civile personer til agentvirksomhed.

10. Udvidelse af politiets mulighed for telefonaflytning

Anklagemyndigheden har i dag mulighed for at indhente en retskendelse, der gør det muligt at aflytte alle de telekommunikationsmidler, som en mistænkt må antages at benytte (kendelse på personen). Anklagemyndigheden behøver i så fald ikke løbende at indhente nye retskendelser, hvis den mistænkte ofte skifter telefon. Denne type indgreb har haft en særdeles positiv effekt. Det gælder navnlig i sager om grov narkotikakriminalitet og grov våbenlovskriminalitet.

Organiserede kriminelle begår i vid udstrækning også økonomisk kriminalitet, herunder tyveri af særlig grov beskaffenhed, hvidvask af særlig grov beskaffenhed, skatte-, told-, afgifts- og tilskudsunddragelse af særlig grov karakter, og er involveret i omfattende handel med dopingmidler. Samtidig er de erfaringsmæssigt sikkerhedsbevidste og forsøger at sløre deres handlinger ved at anvende flere forskellige kommunikationsmidler, f.eks. ved hyppigt at skifte telefon/simkort.

Det er efter de gældende regler ikke muligt at indhente kendelse på person i bl.a. efterforskninger om økonomisk kriminalitet og omfattende handel med dopingmidler. Regeringen foreslår derfor at udvide bestemmelsen i retsplejeloven om telefonaflytning "på personen", så den kan anvendes i forbindelse med flere kriminalitetsformer.

11. Forstærket efterretningsbillede i kriminalforsorgen

De efterretninger, som kriminalforsorgen modtager fra politiet om fængslede bandemedlemmer og omvendt, er vigtige. Det kan være efterretninger om enkeltpersoners tilhørsforhold, bandernes organisering og aktiviteter som for eksempel indsmugling af euforiserende stoffer i fængslerne. Aflytning af telefoner i kriminalforsorgen er en af flere kilder til at afdække forhold, der kan udgøre en trussel mod orden og sikkerhed i kriminalforsorgens institutioner, ligesom aflytning kan være et væsentligt element i kriminalitetsbekæmpelsen i øvrigt. Regeringen ønsker derfor at styrke udvekslingen af oplysninger mellem kriminalforsorgen og politiet samt styrke efterretningsbilledet i kriminalforsorgen.

På den baggrund foreslås det at:

- Sikre forudsætningerne for en bedre datadeling mellem kriminalforsorgen og politiet ved at give oplysninger, som politiet udveksler med kriminalforsorgen om bandemedlemmer, samme

grad af beskyttelse mod indsigt, som når oplysningerne behandles i Politiets efterretningsdatabase (PED).

- Øge aflytningsmulighederne i fængsler og i arrester i de højeste sikkerhedsklasser.
- Give bedre mulighed for udlæsning af elektroniske medier, herunder mobiltelefoner, fundet i kriminalforsorgens institutioner.

12. Politiets kapacitet til dekryptering styrkes

Kriminelles brug af krypteret kommunikation er i stigende grad med til at vanskeliggøre politiets efterforskning af alvorlig og organiseret kriminalitet. Rigspolitiet forventer, at denne kommunikationsform vil stige i omfang i de kommende år. Krypteret kommunikation er set i stort omfang i de forgangne år, ikke mindst siden juni 2020. Her lykkedes det Europol at få adgang til kommunikationsplatformen "EnchroChat" og senere platformen "SKY ecc", som blev brugt af kriminelle netværk på tværs af Europa til at kommunikere om kriminelle aktiviteter.

For at styrke politiets kapacitet til dekryptering og håndtering af data fra krypterede medier foreslår regeringen at:

- Etablere en dekrypteringsplatform, som inkluderer forøget serverkapacitet og en række softwareløsninger til brydning af kodeord i politiet, samt tilføje personalemæssige ressourcer i politiet med henblik på at styrke politiets muligheder for dekryptering af elektroniske enheder i forbindelse med bl.a. efterforskning af banderelateret kriminalitet, og
- Øge kapaciteten i politiet og anklagemyndigheden til håndtering af data fra krypterede medier og kommunikation.



Om telefonaflytning

Efter retsplejelovens § 783, stk. 1, træffer retten kendelse om indgreb i meddelelseshemmeligheden, herunder telefonaflytning. I kendelsen anføres de telefonnumre, lokaliteter, adressater eller forsendelser, som indgrebet angår. Angår efterforskningen en overtrædelse af nærmere bestemte forbrydelser i straffeloven, kan der i rettens kendelse, ud over bestemte telefonnumre anføres den person, som indgrebet angår (den mistænkte) – såkaldt kendelse på person, jf. stk. 2.

En kendelse på person giver politiet mulighed for - inden for den periode, som kendelsen omfatter - at iværksætte aflytning af alle de telekommunikationsmidler, der er bestemte grunde til at antage, bliver benyttet af den mistænkte. Politiet behøver således ikke løbende at indhente nye retskendelser, hvis den mistænkte f.eks. ofte skifter mobiltelefon.

Regeringen lægger op til en udvidelse af anvendelsesområdet for kendelse på person, sådan at der fremover bliver adgang hertil i sager om tyveri af særlig grov beskaffenhed, hvidvask af særlig grov beskaffenhed, skatte-, told-, afgifts- og tilskudsunddragelse af særlig grov karakter og grov dopingkriminalitet, hvis de øvrige betingelser er opfyldt.



Bandernes forrælse

I 2021 blev der rejst 3.357 sigtelser mod bandemedlemmer for overtrædelser af straffeloven, lov om euforiserende stoffer eller våbenloven.



217

bandemedlemmer dømt for overtrædelse af straffeloven



84

bandemedlemmer dømt for overtrædelse af våbenloven



78

bandemedlemmer dømt for overtrædelse af knivloven



247

bandemedlemmer dømt for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer



18

bandemedlemmer dømt for overtrædelse af straffelovens §191 (grov narkokriminalitet)



De 1.301 bandemedlemmer blev i 2021 idømt samlet

450 års fængsel

ved i alt 1.723 fældende overtrædelser



Våben ud af bandemiljøet

Serviceeftersynet af de tidligere bandepakker viser, at de indførte strafskærper på våbenområdet har reduceret antallet af sager, hvor bandemedlemmer besidder skydevåben i det offentlige rum. Der ses imidlertid en stigende tendens blandt bandemedlemmer til besiddelse af knive mv. i det offentlige rum, ligesom det vurderes, at de etablerede grupperinger generelt har en relativt let adgang til våben, herunder større mængder af skydevåben.

Den ændrede adfærd giver derudover nye udfordringer. Blandt andet er bandegrupperinger begyndt at benytte ulovlige gas- og signalvåben. Disse våben kan bygges om, så de fungerer som almindelige skydevåben. Når hensynsløse bandemedlemmer har adgang til farlige våben, er det med til at skabe en forråelse af kriminaliteten.

Derfor foreslår regeringen en række initiativer, der skal begrænse og slå hårdere ned på bandernes ulovlige våbenbrug.

13. Fordobling af strafferammen for våbenlagre

Straffen for besiddelse af flere våben på samme sted (våbenlagre) skal i højere grad afspejle forbrydelsens grovhed.

Den nuværende strafferamme på fængsel fra 2 år indtil 8 år i straffelovens bestemmelse om grove våbenlovsovertrædelser kan gøre det vanskeligt ved fastsættelsen af straffen i tilstrækkelig grad at afspejle den alvor, hvormed samfundet ser på meget grove overtrædelser af våbenlovgivningen, f.eks. i forbindelse med sager om besiddelse af et stort antal våben på samme sted (våbenlagre). Regeringen foreslår derfor, at strafferammen for besiddelse af flere våben på samme sted stiger fra 8 til 16 års fængsel. Samtidig skal normalstraffen for våbenlagre skærpes med en tredjedel.

14. Intensiveret kontrol med skytteforeninger

Politiet har erfaret, at visse personer relateret til bandemiljøet har udnyttet skytteforeninger til at lære at skyde med og håndtere skydevåben, hvilket øger risikoen for flere alvorlige og evt. dødelige skudepisoder. Sikkerheden i skytteforeninger blev

med bandepakke III skærpet, så alle medlemmer af skytteforeninger, som har adgang til våben, skal være vandelsgodkendt af politiet. Men der er brug for at sætte yderligere ind for at begrænse muligheden for, at bandemedlemmer og andre med tråde til organiseret kriminalitet kan udnytte skytteforeninger til at træne skydefærdigheder.

Regeringen foreslår derfor, at der sker en intensivere kontrol med prøveskydninger i skytteforeningsregi ved at:

- Nedsætte kalibergrænsen fra 9 mm (.38/.357) til 5,6 mm (kaliber .22) for de skydevåben, der kan anvendes i forbindelse med prøveskydninger,
- Nedsætte antallet af gange, skytteforeninger kan overlade skydevåben til personer, der ikke forinden har opnået politiets samtykke, fra fem til to prøveskydninger pr. person inden for en periode på 12 måneder,
- Skytteforeninger skal stille krav om fremvisning af billedlegitimation ved overladelse af et våben, og at oplysninger herom skal registreres, inden overladelsen sker,
- Indføre en ny pligt for skytteforeningerne til at føre elektronisk logbog over de personer, der får overladt skydevåben, ligesom politiet efter anmodning skal kunne få logbøgerne udleveret og
- Strafpålægge skytteforeninger, der f.eks. ikke overholder det tilladte antal prøveskydninger, logningspligten og kalibermål.

15. Styrket indsats mod gas- og signalvåben

Det er positivt, at udbuddet af skydevåben er faldet. Det er til gengæld et stort problem, at udbuddet af både omdannede og ikke-omdannede gas- og signalvåben ligger på et højt niveau. Bandemiljøet vurderes at stå bag langt den største del af sådanne våben. Overtrædelser af våbenlovgivningen, der begås med omdannede gas- og signalvåben, sidestilles efter gældende ret strafmæssigt med våbenlovsovertrædelser, der begås med funktionsdygtige originale skydevåben.

Regeringen foreslår imidlertid at hæve straffen efter våbenloven for at indføre, fremstille, besidde, bære og anvende ikke-omdannede gas- og signalvåben uden tilladelse. Det foreslås således, at det i almindelighed vil skulle anses som en skærpende omstændighed, at den pågældende tidligere er straffet for visse overtrædelser af våbenlovgivningen eller personfarlig kriminalitet, så straffen i disse tilfælde vil skulle hæves fra bøde til en kortere frihedsstraf i førstegangstilfælde. Det foreslås endvidere at skærpe straffen ved at hæve det gældende strafniveau med omkring det dobbelte i forhold til den straf, der i dag fastsættes af domstolene. Dette vil f.eks. indebære, at besiddelse af et ikke-omdannede gas- og signalvåben på bopælen, der som udgangspunkt i dag straffes med en bøde på 4.000 kr., fremover som udgangspunkt vil skulle straffes med en bøde på 8.000 kr.

16. Større kriminalteknisk kapacitet i sager om skyderier

Regeringen foreslår at styrke politiets kapacitet til at foretage kriminaltekniske undersøgelser i skudsager. Formålet er at sikre, at politiet kan levere hurtige svar på ballistiske undersøgelser, så undersøgelsesresultaterne kan anvendes på et tidligt stadie af efterforskningen, og så resultaterne kan medvirke til at målrette politiets efterforskning og dermed samtidig reducere politikredsens sagsbehandlingstid.

17. Banderes knivoverfald skal have hårdere konsekvenser

På baggrund af bandepakkerne er der indført en bestemmelse i straffelovens § 81 a, der gør det muligt at hæve straffen for bl.a. vold, tvang, trusler og røveri til det dobbelte. Bestemmelsen kan finde anvendelse, hvis lovovertrædelsen har baggrund i eller er egnet til at fremkalde en konflikt mellem grupper af personer, hvor der som led i konflikten enten anvendes skydevåben eller anvendes våben

eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade. Bestemmelsen kan endvidere finde anvendelse ved brandstiftelse.

Det er Rigspolitiets vurdering, at bestemmelsen har været medvirkende til at nedbringe antallet af sager, hvor kriminelle grupper besidder skydevåben i det offentlige rum. Desværre ses en øget tendens til, at kriminelle grupperinger i stedet for skydevåben i stigende grad er begyndt at anvende knive til at begå voldelige overfald.

Regeringen foreslår derfor udvide den såkaldte "bandebestemmelse" i straffelovens § 81 a, så den også kan finde anvendelse, når der bruges knive som led i en konflikt.

18. Landsdækkende frit lejde-aktion

I forbindelse med tidligere bandepakker har der været gennemført såkaldte frit lejde-aktioner, hvor borgere i en given periode har kunnet aflevere våben, ammunition mv., uden at der rejses tiltale for overtrædelse af våbenlovgivningen. Udbyttet fra disse aktioner kommer ikke nødvendigvis fra personer i bandemiljøet, men aktionerne kan have den effekt, at det bliver mere vanskeligt for de kriminelle grupperinger at anskaffe sig våben.

De tidligere aktioner har vist sig at være effektive. Ved den seneste frit lejde-aktion i 2017 endte den samlede mængde af skydevåben på 10.459 stk., og der blev derudover indleveret betydelige mængder ammunition og eksplosive genstande (deriblandt granater og sprængstof).

Regeringen foreslår på den baggrund, at der gennemføres en ny frit lejde-aktion med henblik på at nedbringe antallet af våben og derved mindske risikoen for, at de falder i hænderne på de kriminelle bander.



Initiativ 14

Hvad er signal- og gasvåben

Et kombineret gas- og signalvåben er et våben, hvortil der kan anvendes både gasammunition og signalammunition. Disse våben findes i forskellige udformninger, der oftest har en betydelig lighed med egentlige skydevåben, og de kan under visse omstændigheder være farlige. Nogle kombinerede gas- og signalvåben kan således ved forholdsvis få indgreb ombygges til funktionelle skydevåben. Denne våbentype er omfattet af våbenlovens kontrolordning, hvilket betyder, at det er forbudt uden tilladelse bl.a. at erhverve og besidde de pågældende våben.

Politiet vurderer, at bandemiljøet står bag omtrent halvdelen af alle ulovlige våben, mens deres andel i omdannede gas- og signalvåben vurderes langt højere. Således anslås 80 pct. af de 123 omdannede gas- og signalvåben, som blev undersøgt af politiet i 2020, at stamme fra rocker- og bandemiljøet, og denne tendens er tilsvarende i 2021.





Farvel til bandemiljøet

For nogle unge mennesker virker livet som bandemedlem dragende. Banderne sælger en fortælling om "broderskab", loyalitet og respekt og om lettjente penge. Et sådant liv kan virke tiltrækkende for unge, der ikke har en nagelfast plan for fremtiden. Men fortællingen er en illusion. Livet som bandemedlem er en tilværelse uden fremtid. Det er et stressende liv, hvor man konstant skal tage sig i agt for politiet og for de fjender, som banderne har. Når et bandemedlem indser, at livet som bandemedlem er en sørgelig tilværelse, skal myndighederne stå klar til at hjælpe. Det er derfor vigtigt, at myndighederne har de rigtige redskaber, så de kan række effektivt ud til de bandemedlemmer, der ønsker at forlade miljøet. Samtidig skal vi sikre, at bandemedlemmer, der har siddet i fængsel, ikke blot vender tilbage til deres kriminelle løbebane, når de har afsonet deres straf. Det skal være sværere at blive en del af banderne, men det skal også være lettere at slippe ud igen.

19. Styrket opholdsforbud

I 2017 blev der indført mulighed for, at bandekriminelle kan idømmes et opholdsforbud, som betyder, at den dømte efter løsladelse ikke må færdes eller opholde sig i det område, som omfattes af forbuddet. I en evaluering af opholdsforbudsordningen fra februar 2022 vurderer Rigspolitiet, at flere politikredse har gode erfaringer med opholdsforbuddet. Rigspolitiet vurderer, at opholdsforbud kan være et effektivt redskab til at fjerne bandemedlemmer fra deres sædvanlige nærmiljø. Bandemedlemmerne oplever det desuden typisk som meget indgribende at blive forhindret i at færdes i f.eks. det område, hvor de er opvokset og har haft deres daglige liv.

Men evalueringen viser også, at der er plads til forbedringer. Domstolene har således i visse tilfælde lagt til grund, at den bandetilknytning, som er en forudsætning for forbuddet, skal være gældende på domstidspunktet og ikke gerningstidspunktet. Det gør det i visse tilfælde svært at bevise bandetilknytningen, hvis den pågældende person f.eks. har været varetægtsfængslet i en længere periode op til dommen.

Regeringen foreslår på den baggrund, at det sikres, at det er tilknytningen på gerningstidspunktet, der er afgørende for, om der kan gives et opholdsforbud.

Derudover foreslår regeringen, at det sikres, at der kan varetægtsfængsles i førstegangstilfælde for overtrædelse af et opholdsforbud (og af det foreslåede kontaktforbud, jf. initiativ nr. 19 nedenfor), og at et opholdsforbud også kan idømmes ved overtrædelse af knivloven.

20. Forbud mod kontakt med andre bandemedlemmer

Opholdsforbuddet kan være et effektivt redskab til at fjerne bandemedlemmer fysisk fra deres sædvanlige miljø. Bandegrupperinger er imidlertid meget dynamiske og mobile, herunder i forhold til deres opholdssted, og der er eksempler på, at grupperes opholdssted er blevet flyttet til steder placeret uden for det geografiske område, der er omfattet af opholdsforbuddet.

Med henblik på at forebygge ny banderelateret kriminalitet og sikre, at dømte bandemedlemmer ikke falder tilbage i en bandekriminel løbebane, foreslår regeringen derfor at indføre et nyt såkaldt "kontaktforbud". Forbuddet skal forhindre, at dømte bandemedlemmer kontakter personer, som tilhører den samme gruppering som dem selv. Kontaktforbuddet skal kunne idømmes personer dømt for banderelateret kriminalitet. Overtrædelse af forbuddet skal som udgangspunkt medføre fængselsstraf.

21. Øget udveksling af oplysninger om bandemedlemmer i forbindelse med løsladelse

Kommunerne spiller en vigtig rolle, når det kommer til indsatsen over for personer i bandemiljøet. Effekten af denne indsats er i høj grad afhængig af, at kommunerne har de rette oplysninger om personer i målgruppen. Visse kommuner oplever imidlertid, at der er et potentiale for at styrke vidensdelingen om kommende løsladelser af personer med bandetilknytning med henblik på at forberede og iværksætte f.eks. særlige beskæftigelsesindsatser, som bl.a. kendes fra Københavns Kommune.

Derfor foreslås det at styrke det eksisterende samarbejde mellem kriminalforsorgen, kommunerne og politiet (KSP-samarbejde) om bl.a. dømte, der løslades fra kriminalforsorgens institutioner, så der fremadrettet bliver et større fokus på deling af relevante oplysninger mellem myndighederne

om kommende løsladelser af indsatte med bandetilknytning.

22. Styrkelse af exit-indsats

Personer, der har motivation og vilje til at bryde med det kriminelle bandemiljø, skal hjælpes så effektivt som overhovedet muligt. Den danske exit-indsats har vist sig at være helt central i vores bestræbelser på at komme banderne til livs. Det foreslås derfor at styrke exit-indsatsen ved bl.a. at tilbyde psykologhjælp til pårørende og tilbud om, at de nærmeste pårørende kan blive inkluderet i forbindelse med akut, midlertidig relokalisering. Ifølge en ny dansk forskningsrapport om bandeexitindsatsen i Østjyllands Politi og Aarhus Kommune har forsøg med akut relokalisering af pårørende en positiv effekt på exit-deltageres succes med at forlade bandemiljøet.

Derudover vil Justitsministeriet igangsætte en undersøgelse af virkningerne af den nuværende exit-indsats med henblik på at identificere muligheder for at styrke indsatsen.

23. Skærpet kontrol og tilsyn med prøveløsladte bandemedlemmer

En af de centrale opgaver i kriminalforsorgen er at kontrollere, om de vilkår, der fastsættes i forbindelse

med en prøveløsladelse, overholdes. Ved prøveløsladelse af bandemedlemmer fastsættes, hvis ikke særlige omstændigheder taler imod, vilkår om, at den pågældende i prøvetiden ikke opholder sig sammen med eller på anden måde har kontakt med andre med tilknytning til den pågældende gruppe, medmindre der er tale om nærtstående, eller der er tale om ophold eller kontakt som led i varetagelsen af et anerkendelsesværdigt formål. Kontrollen hermed skal sikre et konsekvent forløb, der hjælper den pågældende til at leve et liv uden kriminalitet.

For at sikre at prøveløsladte med bandetilknytning lever op til vilkårene for deres prøveløsladelse, lægger regeringen op til at indføre et skærpet kontrol- og tilsynsregime over for prøveløsladte med bandetilknytning, herunder prøveløsladte som er underlagt et skærpet rocker/bande-vilkår.

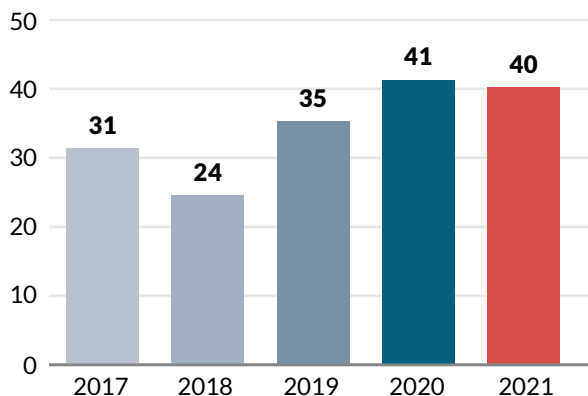
Der skal således sikres tættere og hyppigere kontakt med den prøveløsladte, så kriminalforsorgen hurtigere kan blive opmærksom på eventuelle ændringer i den prøveløsladtes adfærd med henblik på at kunne reagere hurtigt, hvis de fastsatte vilkår overtrædes.



Udviklingen i gennemførte exit-forløb

I 2021 sad gennemsnitligt 380 bandemedlemmer fængslet. Det svarer til ca. 30 % af de registrerede bandemedlemmer (1.301 ved udgangen af 2021).

I alt 171 personer har gennemført et exit-forløb siden 2017. Opgørelsen viser antallet af gennemførte exit-forløb opgjort pr. år.



Behov for skærpet kontrol med prøveløsladte

Kriminalforsorgen har set eksempler på, at bandemedlemmer ikke overholder vilkårene for prøveløsladelse, ligesom der har været eksempler på bandemedlemmer, som har genoptaget deres aktiviteter, efter at tilsynet hos kriminalforsorgen er ophørt.

Med initiativet om skærpet kontrol og tilsyn får kriminalforsorgen større mulighed for at følge bandemedlemmets opførsel tættere via ugentlige kontrol- og tilsynssamtaler i en

periode på mindst seks måneder. Samtidig kan kriminalforsorgen – med bidrag fra bl.a. politiet – i større grad kontrollere, om vilkårene for prøveløsladelsen overholdes og iværksætte reaktioner, hvis de ikke bliver det.

Initiativet vil samtidig øge muligheden for, at bandemedlemmerne fastholdes i et konsekvent forløb, som også kan medvirke til at mindske tilbagefald til kriminalitet.

Større retfærdighed for ofre og konsekvenser for bandemedlemmer

Som samfund skylder vi de ofre, der har været udsat for bandekriminalitet, at de skyldige bliver fundet og draget til ansvar for deres ugerninger. Det er afgørende for retsfølelsen i samfundet, at skudepisoder og anden bandekriminalitet opklares. Her spiller vidner en afgørende rolle. Vores retssystem er afhængigt af, at vidner oplever, at de på en sikker måde kan afgive vidneforklaring både til politiet og i retten. På den baggrund foreslås en række tiltag.

24. Tryggere møde med retssystemet for vidner og ofre

Justitsministeren nedsatte i december 2021 et offer- og vidnepanel, som skal undersøge behovet for at styrke ofres og vidners møde med retssystemet. I den første fase af arbejdet har panelet haft fokus på at undersøge, hvordan der kan sikres en bedre beskyttelse af ofre for og vidner til organiseret og banderelateret kriminalitet. Offer- og vidnepanelet har i den forbindelse anbefalet følgende:

1. At Justitsministeriet – i samarbejde med relevante aktører – igangsætter et arbejde med at identificere mulighederne for en model for midlertidig omplacering af ofre og vidner til anden bolig i sager om organiseret kriminalitet. Anbefalingen skal sikre, at ofre og vidner, der eksempelvis bor i samme belastede boligområde som gerningsmændene, kan tage ophold et andet sted under straffesagen for derved i højere grad at kunne føle sig trygge ved at tale med politiet og i mindre grad frygte repressalier rettet mod sig selv eller den nærmeste familie under straffesagens behandling.

2. At fremgangsmåden ved indenretlige afhøringer efter retsplejeloven ændres, så afhøringen under hovedforhandlingen begynder med en dokumentation af ofrets eller vidnets indenretlige forklaring, og at de resterende afhøringer fokuseres på supplerende spørgsmål. Anbefalingen skal sikre, at ubehaget ved at skulle afgive (ny) forklaring for retten under straffesagens hovedforhandling mindskes.

3. At retsplejeloven ændres, så det fremover bliver muligt at føre samtlige tiltalte ud af retslokalet, når et vidne skal afhøres, uanset om de pågældende er tiltalt for det forhold, som vidnet skal afgive forklaring om. Anbefalingen skal sikre, at ofre og vidner får en mere trykoplevelse ved vidneforklaringen i retten i sager med flere tiltalte ved eksempelvis at kunne undgå at blive nedstirret af kammeraterne til en overfaldsmand.

Der lægges op til at gennemføre panelets anbefalinger.

25. Begrænsning af bandemedlemmers adgang til offererstatning

Hvis man ved sin tilknytning til et kriminelt miljø sætter sig ud over og modarbejder samfundet og i den forbindelse kommer til skade, kan man ikke forvente, at staten – via offererstatningsordningen – understøtter én. Offererstatningen til en skadelidte, der har bandetilknytning, skal kunne ned sættes eller bortfalde. Derfor foreslår regeringen, at Erstatningsnævnet skal kunne lade erstatning

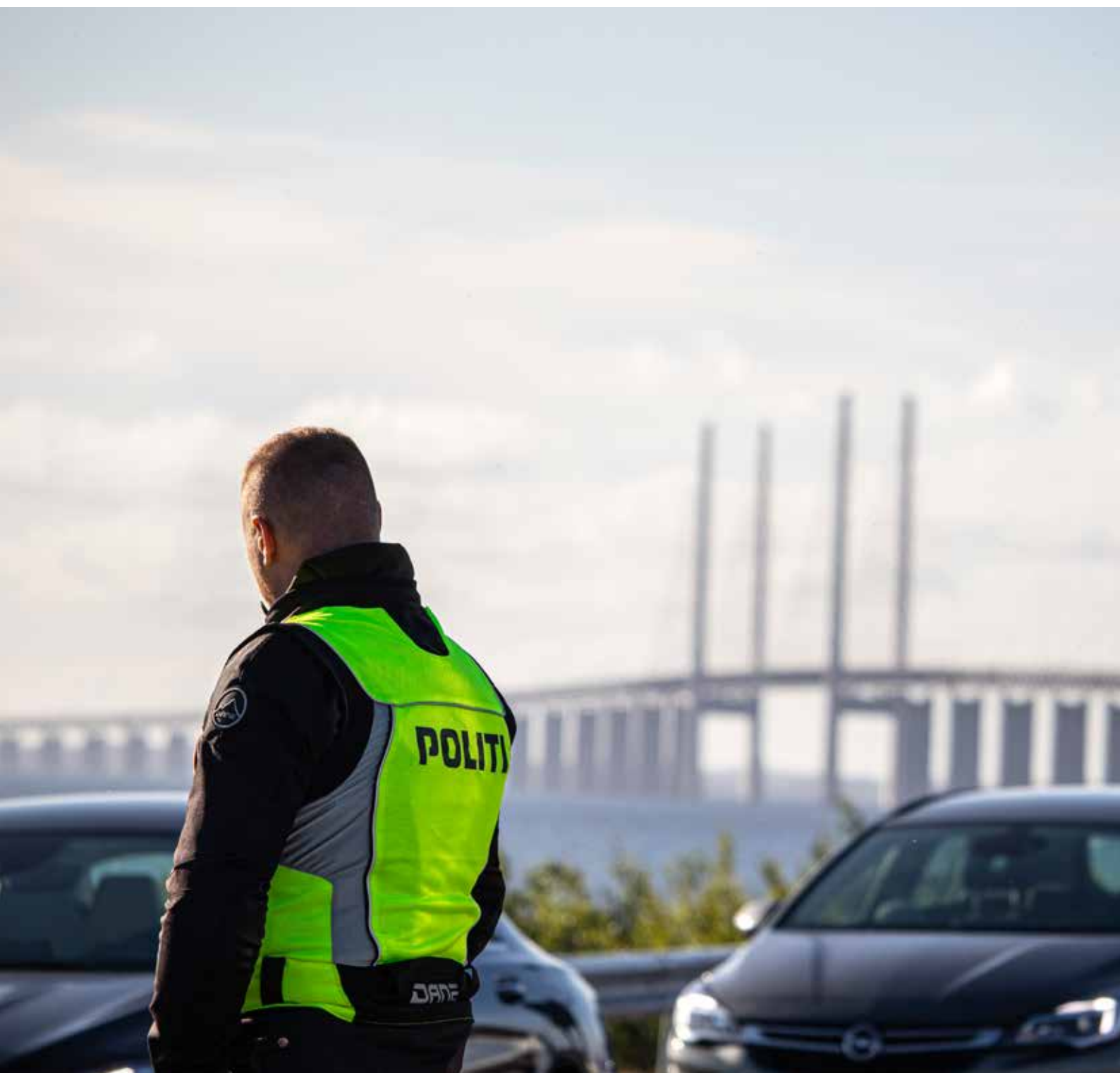
bortfalde eller nedsætte, hvis offeret gennem sin adfærd har udsat sig for en særlig risiko for den pågældende skade.

26. Skærpet straf for ydmygelsesvold

Såkaldt ydmygelsesvold er et fænomen, der er set i en række sager i Danmark over de senere år. Der er set eksempler på unge mennesker, der tvinges til at kysse gerningspersonens sko, eller som overhældes med urin, imens det hele filmes og derefter deles på de sociale medier, så ydmygelsen forstærkes. I flere sager er det grupper af unge, der begår disse handlinger sammen.

Regeringen vil sætte ind over for tendensen ved at sende et tydeligt signal om, at ydmygelse af andre er uacceptabelt.

Regeringen foreslår, at straffelovens § 81 om skærpene omstændigheder ved straffastsættelsen ændres, så det kommer til at fremgå af bestemmelsen, at en gernings ydmygende karakter i almindelighed skal indgå som en skærpene omstændighed ved fastsættelsen af en straf. En sådan styrket indsats mod ydmygelsesvold skal være med til at sikre en skærpet straf.



Stærkere værn mod grænseoverskridende kriminalitet

Organiseret kriminalitet kender ingen grænser. Senest har vi i december 2021 set, hvordan en konflikt i bandemiljøet gik på tværs af Øresund. Det er utrygt, når der er voldelige konflikter i Danmark, men også når de spreder sig på tværs af landegrænser. Derfor skal det stoppes.

Regeringen har allerede sat ind med en række tiltag, der skal styrke politiets indsats mod den grænseoverskridende organiserede kriminalitet. Vi har taget initiativ til at øge politiets ANPG-kapacitet (automatisk nummerpladegenkendelse) markant, og i 2020 blev der etableret et Grænsecenter Øresund i politiet for at styrke samarbejdet med Sverige. Grænsecentret er én af de otte enheder, der indgår i den nye Nationale enhed for Særlig Kriminalitet (NSK).

For yderligere at imødegå truslen fra alvorlig grænseoverskridende kriminalitet sætter regeringen nu ind med flere initiativer. Samtidig vil regeringen arbejde for, at udviste bandemedlemmer sendes ud af Danmark, så snart det kan lade sig gøre.

27. Politiets indsats mod grænseoverskridende kriminalitet skal styrkes

Det er afgørende i sager om grænseoverskridende organiseret kriminalitet, at politiet kan forfølge internationale spor og har de tilstrækkelige midler til at prioritere samarbejdet med internationale partnere. Regeringen foreslår derfor at afsætte yderligere midler til at styrke politiets samarbejde med de øvrige nordiske lande og afsætte midler til placering af en forbindelsesofficer i udlandet, hvor

afsættet for bandernes kriminelle forretninger er særligt fremherskende.

28. Afvisning og administrativ udvisning af tilrejsende bandekriminelle

Det er uacceptabelt, at udenlandske bandemedlemmer kommer til Danmark for at begå grov og alvorlig kriminalitet. Danmark nyder godt af den fri bevægelighed, men det er selvfølgelig uacceptabelt, når den fri bevægelighed udnyttes af udlændinge, der kommer til Danmark for at begå alvorlig kriminalitet.

Der er allerede i dag retningslinjer for politiets afvisning og forelæggelse af sager om administrativ udvisning af udenlandske bandemedlemmer af hensyn til den offentlige orden. Det er Justitsministeriets vurdering, at der er rum for at ændre disse retningslinjer, så flere tilfælde end i dag potentielt vil kunne være omfattet af muligheden for afvisning af indrejse og administrativ udvisning af udenlandske bandemedlemmer.

29. Et nyt rejseforbud til personer, der er dømt for grov grænseoverskridende kriminalitet

Dele af den organiserede kriminalitet i Danmark er internationalt forankret gennem kriminelle grupper og netværk, der udøver deres forretning på tværs af landegrænser, og politiet har i flere sager identificeret danske kriminelle netværk og grupper med stærke relationer til udlandet. Det er uacceptabelt, når kriminelle efter afsoning fortsætter deres kriminalitet fra udlandet og derfra f.eks. orkestrerer indsmugling af narkotika eller våben til Danmark.

Derfor foreslår regeringen at indføre et rejseforbud for personer, der er dømt for visse typer af grov kriminalitet, herunder grov narkokriminalitet og banderelateret kriminalitet. Rejseforbuddet, der skal idømmes af domstolene, vil indebære, at det gøres strafbart for den pågældende i en tidsbegrænset periode at rejse til eller opholde sig i det eller de lande, som rejseforbuddet vedrører, uden tilladelse fra politiet.

30. Dømte og udviste bandemedlemmer har ingen fremtid i Danmark.

Dømte og udviste bandemedlemmer har ingen fremtid i Danmark. Når de er udvist, skal vi derfor sikre, at de forlader landet så hurtigt som muligt, så de ikke ligger Danmark til last.

Regeringen foreslår derfor at styrke myndighedssamarbejdet i forbindelse med udsendelse af udlændinge, som udvises ved dom for banderelateret kriminalitet. Konkret etableres der en fast operativ myndighedsgruppe målrettet håndtering af udsendelsessager vedrørende indsatte, som er udvisningsdømt for banderelateret kriminalitet. Myndighedsgruppen skal sikre den fornødne fremdrift i udsendelsen af udvisningsdømte bandemedlemmer.



Kriminalitet på tværs af landegrænser

Politiet vurderer, at udviklingen inden for den organiserede kriminalitet gennem de seneste år er blevet mere og mere kompleks. Der er sket en internationalisering af organiserede kriminelle grupper og netværk, der udøver kriminalitet på tværs af landegrænser.

I 2020 etablerede politiet Grænsecenter Øresund med det formål at styrke samarbejdet med Sverige og skabe bedre betingelser for bekæmpelse af den grænseoverskridende organiserede kriminalitet. Grænsecentrets opgaver er pr. 1. januar 2022 overført til National enhed for Særlig Kriminalitet (NSK).

Erfaringer fra samarbejdet har vist, at intensiveret indsamling og deling af viden og efterretninger landene imellem har en afgørende betydning for politiets mulighed for effektivt at bekæmpe organiseret grænseoverskridende kriminalitet. Dette samarbejde har bl.a. medvirket til, at Rigspolitiet i december 2021 kunne erklære konflikt imellem NNV-Gruppen og Söderkulla-netværket fra Malmø.



August 2022

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Tlf. : +45 72 26 84 00
E-mail: jm@jm.dk

ISBN 978-87-94224-27-7
ISBN 978-87-94224-26-0
2021/22:18

Design: Regeringens Kommunikationsenhed
Layout: Sara/GraphicsByMe
Illustrationer: Sara/GraphicsByMe og Shutterstock

Publikationen kan hentes på
www.jm.dk

Fotokreditering;
Side 1: FOTO: iStock
Side 4: FOTO: Niclas Jessen
Side 8: FOTO: Pexel
Side 11: FOTO: Rigspolitiet
Side 11: FOTO: Rigspolitiet
Side 14: FOTO: Pexel
Side 18: FOTO: Pexel
Side 21: FOTO: Rigspolitiet
Side 22: FOTO: Rigspolitiet
Side 26: FOTO: Rigspolitiet
Side 29: FOTO: Pexel

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Tlf. : +45 72 268 400
E-mail: jm@jm.dk